

Solucionari (Pàmies / Montoya)

Opció A

Text de Sergi Pàmies, *Si menges una llimona sense fer ganyotes*, Barcelona, Quaderns Crema, 2007, p. 27-30.

1. Comprendre el text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

- a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]**

Tema: La història d'una gota d'aigua / Morir per a tornar a nàixer / La transmissió generacional: com dues gotes d'aigua.

Parts bàsiques del text:

Primera part:

-Primer paràgraf (línies 1-6): naixement de la gota i caiguda al buit.

Segona part: descripció i recreació de la caiguda

-Segon paràgraf (línies 7-18): fase inicial de la caiguda.

-Tercer paràgraf (línies 18-26): fase final de la caiguda.

Tercera part:

-Quart paràgraf (línies 27-29): desenllaç de la caiguda (la gota esclata i desapareix).

- b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]**

Resposta semioberta.

- c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. [0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]**

Text fonamentalment descriptiu amb un breu fil narratiu basat en un instant (naixement, caiguda i desaparició d'una gota). A través del recurs de la personificació, s'estableixen relacions amb el món exterior que ajuden a recrear una imatge personal i subjectiva de la gota, característica de les descripcions. Com en els textos descriptius, abunden els adjetius, els verbs en present i els incisos que insisteixen a donar nous punts de vista sobre el tema. Tot plegat contribueix a parar el temps o, si més no, a retenir-lo contemplant la gota.

- d) Indica cinc exemples de recursos expressius de caràcter literari presents al text. [0'5 punts: 0'1 punt per exemple; encara que els exemples siguin d'un mateix recurs, la resposta és vàlida]**

-S'atribueixen trets humans a la gota: personificació. Ex: *il·lusionada, treu el cap, se sent, després d'haver concentrat la mirada, encuriosida, l'envaeix el vertigen, el present li sembla fascinant, el batec*, etc.

-S'utilitzen metàfores: *al bec de l'aixeta, la inèrcia li tiba la pell, el paisatge s'enfosqueix.*

-S'usen comparances: *com la passatgera de tren, com una cursa contra rellotge, com una frontera*, etc.

-Hi ha adjectius valoratius propis de la descripció: *il·lusionada, encuriosida, imperceptible, banal, escarransit.*

-S'utilitzen onomatopeies que il·lustren més expressivament la descripció: *xof, blop.*

-Sintàcticament, són freqüents les estructures sintàctiques curtes i amb un verb d'estat (o procés) en present, que tenen com a referent el subjecte lògic, *la gota*. Aquesta manera de redactar s'utilitza sovint com un recurs literari per a seqüències descriptives, en les quals sembla que el temps es deté. Ex: *Li costa mantenir una forma esfèrica. La inèrcia li tiba la pell. Tant, que li agradaría ser de mercuri. El paisatge s'enfosqueix.* (línies 19-21)

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. bec (línia 4): tancada
2. balanceig (l. 5): sorda
3. esquitx (l. 28): sorda
4. oli (l. 29): oberta

b) Indica a quin element del text fan referència els pronoms febles subratllats i quina funció sintàctica realitzen. [1 punt: 0'25 per ítem (0'125 per la identificació referencial; 0'125 per la funció sintàctica)]

1. Durant els primers mil·límetres d'aquesta trajectòria –[...]–, l'envaeix el vertigen (línia 6): Fa referència a la *gota*; CD.
2. un trajecte tan curt com l'estona que la gota trigarà a recórrer-lo (l. 7-8): Fa referència al *trajecte*; CD.
3. hi detectaríem el batec gairebé imperceptible d'una emoció (l. 12-13): Fa referència a la *gota*; CC de lloc.
4. La inèrcia li tiba la pell (l. 20): Fa referència a la *gota*; CI (o datiu possessiu).

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules al text o indica'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. *vertigen* (línia 6): ‘Sensació d'inseguretat provocada per trobar-se en un lloc elevat’; *rodament de cap, mareig, torba.*
2. *estona* (l. 7): ‘espai de temps d'alguna durada’; *instant, moment.*
3. *tiba* (l. 20): ‘Posar tens, rígid’, ‘Posar tibant o més tibant’; *estira, allarga, tensa.*
4. *bocins* (l. 27): ‘trossos o parts en què es descompon’; *trossos, parts, fragments.*

3. Expressió i reflexió crítica

a) Descriu els aspectes més importants de l'obra teatral de Manuel de Pedrolo.
(Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

b) Redacta un text de característiques semblants al de Sergi Pàmies, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius basant-te en la contemplació d'un fet quotidià. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprendre el text** i d'**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors grammaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/quèstio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: Castello, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.

Opció B

Text de Brauli Montoya, *Alacant: la llengua interrompuda*, València, Denes Editorial, 1996, p. 21-22.

1. Comprendre el text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: El procés de substitució lingüística/ La minorització del català a Alacant/ Els factors de minorització lingüística

Parts bàsiques del text:

Primera part: plantejament del tema (la minorització lingüística).

-Primer paràgraf (línies 1-8): descripció de la situació sociolingüística d'Alacant.

Segona part: caracterització del tema; el procés de minorització (o substitució) lingüística no és estrany al món.

-Segon paràgraf (línies 9-13): caracterització d'acord amb Carme Junyent.

-Tercer paràgraf (línies 14-17): caracterització segons Weinreich.

-Quart paràgraf (línies 18-24): s'arriba a aquesta situació per una cohabitació de llengües que per diversos factors pot conduir a la minorització (o substitució) d'una d'aquestes.

Tercera part: Factors que condueixen a la minorització (o substitució) lingüística.

-Cinqué paràgraf (línies 25-32): generalització del bilingüisme, extensió de la interferència, especialització de les funcions comunicatives i interrupció de la transmissió generacional.

b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]
Resposta semioberta.

c) Indica i justifica cinc marques de modalització del text. [0'5 punts: 0'1 per cada exemple; si els exemples són diferents, encara que siguen del mateix tipus de modalització, també són vàlids]

Per bé que es tracta d'un text fonamentalment expositiu, l'autor mostra la seua l'actitud davant el tema per mitjà de les marques de modalització. Aquest és el cas de les cometes amb valor ponderatiu o irònic, de l'ús d'expressions (elements lèxics – adjectius, verbs...–, comparances i metàfores) de caràcter valoratiu i subjectiu (*oculta*, “només «emergeix» de manera *esporàdica i fragmentària*”, “com una mena de ritual”, “li semblarà, *com a mínim*, «curiosa»”, “ja sabem que casos com el de la ciutat d'Alacant ni són rars *ni sorgixen per generació espontània*”, “la situació de precarietat”...) o d'altres que indiquen quantificació i graduació i que l'autor fa servir per a emfasitzar el valor del seu raonament (“amb tots els pèls i senyals”, “com ho certifica la *munió d'estudis aplicats*”, “la literatura sociolingüística *internacional* ha *deixat clar* que [...]”), etc.

d) Explica la funció que fan al text la cursiva i les cometes. [0'5 punts: 0'25 per a les cursives i 0'25 per a les cometes]

- Les cometes es fan servir al text per a marcar alguns mots amb un valor ponderatiu o irònic: “allà «hi ha» una altra llengua, una mena de «llengua oculta»”, “aquesta llengua només «emergeix» de manera *esporàdica i fragmentària*”, “li semblarà, *com a mínim*, «curiosa»”, “cap comunitat de parla al món que haja nascut «bicèfala» en el sentit lingüístic” i “després d'una etapa de «cohabitació»”. En connexió amb aquest valor i més en el terreny semàntic, les cometes expressen també un matís aproximatiu: l'autor dóna a entendre amb les cometes que és conscient que el sentit d'aquestes expressions no és exactament el convencional i habitual (‘no és exactament que *hi haja* una altra llengua [perquè és el castellà la llengua que aclapara la major part del usos socials]’, ‘no és exactament que *sigà* una llengua *oculta* [simplement és una llengua que no apareix habitualment en els usos socials], etc.).

- La cursiva que apareix al text serveix per a marcar el títol de dos llibres, segons les convencions bibliogràfiques habituals: “al seu llibre *Vida i mort de les llengües* (1992)” i “Brauli Montoya, *Alacant: la llengua interrompuda*, València, Denes Editorial, 1996, p. 21-22”.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. *és que* (línia 1): sorda
2. *mateix acaba* (l. 3): sonora
3. *sempre* (l. 7): tancada

4. *mort* (l. 13): oberta

- a) Llig els quatre fragments del text anterior que es reproduueixen a continuació i fixa't en les estructures sintàctiques que hi ha subratllades. Digues quin tipus d'oració composta són aquestes estructures subratllades i la funció sintàctica que fan. [1 punt: 0'25 per ítem (0'125 pel tipus d'oració; 0'125 per la funció sintàctica)]

1. La primera impressió que rep el viatger arribat a Alacant és que el castellà és la llengua general de la població (línia 1): oració subordinada adjetiva (o de relatiu); CN.
2. sobta l'estranyesa amb què veiem que els parlants perceben les situacions de convivència entre llengües (l. 12): oració subordinada adjetiva (o de relatiu); CN.
3. ja sabem que casos com els de la ciutat d'Alacant ni són rars ni sorgixen per generació espontània (l. 15-16): oració subordinada substantiva (o completiva); CD.
4. Així podran passar segles, fins que el bilingüisme assolirà la totalitat de la població (l. 27-28): oració subordinada adverbial de temps; CC de temps.

- b) Digues el significat que adquiereixen aquestes paraules o expressions al text o indica'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. *roman* (línia 2): 'No anar-se'n d'un lloc, no sortir d'un estat, no deixar d'ésser quelcom'; *queda, viu, habita*.
2. *esporàdica* (l. 5): 'Que es presenta d'una manera aïllada, sense obeir a una llei general'; *isolada, aïllada, infreqüent*.
3. *com a mínim* (l. 8): 'Pel cap baix'; *almenys, si no més*.
4. *supèrflua* (l. 31): 'Que és de més d'allò que és necessari o suficient, que no ve a res i, per tant, inútil, inoportú'; *inútil, prescindible, secundària*.

3. Expressió i reflexió crítica

- a) Descriu les característiques bàsiques de la poesia actual. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]
- b) Com es pot detenir i recuperar el procés que descriu el text de Brauli Montoya (1996: 21-22)? Explica-ho escrivint un text de característiques semblants, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius i la terminologia. Cal que hi aprofites tot el que has estudiat sobre la qüestió. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprendre el text i d'Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responden amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors grammaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*,

1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/quèstio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: Castello, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.